

UNIVERSITY OF MUMBAI

Revised Syllabus for M.A.

Program : M.A.

Course : Gujarati

Semester III & IV

(As Per Credit Based Semester and Grading System with
effect from the academic Year 2013-2014)

UNIVERSITY OF MUMBAI
DEPARTMENT OF GUJARATI

M.A. SEMESTER III & IV

એમ.એ. દ્વિતીય વર્ષ

Appendix - A

Revised scheme and syllabi for the Paper- II, IV, VI, VIII in the Subject of Gujarati at the M.A. SEMESTER III & IV , Examination to brought into force with effect from The academic year 2013-14 and list of Books prescribed as textbook/books of Gujarati at M.A. SEMESTER III & IV As Per Credit Based Semester and Grading System with effect from the academic Year 2013-2014. Examination to be held in the Year 2013-2014, 2014-2015, 2015-2016.

એમ.એ. સેમિસ્ટર : ૩ અને ૪(નવો અભ્યાસક્રમ) ગુજરાતી :

વર્ષ : ૨૦૧૩-૨૦૧૪, ૨૦૧૪-૨૦૧૫, ૨૦૧૫-૨૦૧૬

Paper - II : Comparative Literature : Semester : III Marks: 60

અભ્યાસપત્રિકા-૨ : તુલનાત્મક સાહિત્યનો અભ્યાસ : સેમિસ્ટર:૩ ગુણ: ૬૦

વિભાગ ૧ : તુલનાત્મક સાહિત્યનું સ્વરૂપ-સંજ્ઞા, વિભાવના, અમેરિકન અને ફ્રેન્ચ અભિગમો

વિભાગ ૨ : સાહિત્ય અને સંસ્કૃતિ સંદર્ભે નિયત કૃતિઓનો સઘન અભ્યાસ

૧. અગનઝાળ : લે. હરીશ મંગલમ્ પ્રકા.ગુજરાત દલિત સાહિત્ય અકાદમી

વિભાગ:૩

૧. સંસ્કાર : યૂ. આર અનંતમૂર્તિ (અનુ: હસમુખ દવે) આદર્શ પ્રકાશન

સંદર્ભગ્રંથો: ૧.તુલનાત્મક સાહિત્ય: ધીરુ પરીખ, ગુજરાત યુનિ. અમદાવાદ

૨. વિવેચનના વિવિધ અભિગમ. સં. વિનાયક રાવલ, ગુજરાતીનો અધ્યાપક સંઘ, અમદાવાદ

૩. તુલનાત્મક સાહિત્ય : પ્રમોદકુમાર પટેલ, એતદ્ અંક ૬૨.

૪. અગનઝાળ : લે. હરીશ મંગલમ્ પ્રકા.ગુજરાત દલિત સાહિત્ય અકાદમી

૫. સંસ્કાર : યૂ. આર અનંતમૂર્તિ (અનુ: હસમુખ દવે) આદર્શ પ્રકાશન

૬. ઊઠાવગીર : લક્ષ્મણ ગાયકવાડ: સાહિત્ય અકાદમી દિલ્લી .

Semester : IV : સેમિસ્ટર : ૪ ગુણ : ૬૦

વિભાગ : ૪ : વિશ્વસાહિત્ય, વ્યાપક સાહિત્ય અને તુલનાત્મક સાહિત્ય, અસર, સાદૃશ્ય અને પરંપરાનો અભ્યાસ.

વિભાગ : ૫ : ઊઠાવગીર : લક્ષ્મણ ગાયકવાડ : સાહિત્ય અકાદમી દિલ્લી

વિભાગ : ૬ : શ્રેષ્ઠ ઉડિયા વાર્તાઓ : સંપા : રેણુકા શ્રી રામ સોની, પ્રકા : ગુર્જર, અમદાવાદ

સંદર્ભગ્રંથો : ૧. તુલનાત્મક સાહિત્ય : ધીરુ પરીખ, ગુજરાત યુનિ. અમદાવાદ

૨. વિવેચનના વિવિધ અભિગમ. સં. વિનાયક રાવલ, ગુજરાતીનો અધ્યાપક સંઘ, અમદાવાદ

૩. તુલનાત્મક સાહિત્ય : પ્રમોદકુમાર પટેલ, એટલ્ અંક ૬૨.

૪. અગનઝાળ : લે. હરીશ મંગલમ્ પ્રકા. ગુજરાત દલિત સાહિત્ય અકાદમી

૫. સંસ્કાર : યૂ. આર અનંતમૂર્તિ (અનુ : હસમુખ દવે) આદર્શ પ્રકાશન

૬. ઊઠાવગીર : લક્ષ્મણ ગાયકવાડ : સાહિત્ય અકાદમી દિલ્લી

Paper – IV : Introduction to Philology, Linguistics & Gujarati Grammar:

અભ્યાસપત્રિકા : ૪ : ભાષાવિજ્ઞાન, ભાષાશાસ્ત્ર અને ગુજરાતી વ્યાકરણનો પરિચય :

Semester : III : સેમિસ્ટર : ૩ ગુણ : ૬૦

વિભાગ : ૧ : વર્ણનાત્મક ભાષાવિજ્ઞાન :

ધ્વનિશાસ્ત્ર :

(અ) ઉચ્ચારણપ્રક્રિયા- ઉચ્ચારણ અંગ, ઉચ્ચારણ સ્થાન

(બ) વ્યંજનની વિભાવના અને વ્યંજનના પ્રકારો

૧. ઉચ્ચારણની રીત : સંપૂર્ણ અવરોધ, આંશિક અવરોધ, વિના અવરોધ.

૨. ઉચ્ચારણ ચેષ્ટા દ્વારા ઉત્પન્ન થતા ધ્વનિઓ .(પ્રકંપી, ટકોરાવાળો, ઉત્ક્રિપ્ત)

૩. નાદતંત્રીની વિવિધ અવસ્થાથી થતા ધ્વનિઓ (ઘોષ, અઘોષ, માહાપ્રાણ, મર્મર, ફૂસફૂસાહટ)

૪. સ્થાન પ્રમાણે વ્યંજનોનાં પ્રકાર (સ્પર્શ વ્યંજનો, સ્પર્શસંઘર્ષી, સંઘર્ષી,

પાર્શ્વિક, પ્રકંપી, અર્ધસ્વર, વ્યંજનો ઉપધ્વનિ, સાનુનાસિક)

વિભાગ : ૨ (ક) - ધ્વનિઘટકનું કાર્ય, ધ્વનિઘટક એટલે શું? ઉપધ્વનિઘટક એટલે શું?

(ડ) અક્ષર એટલે શું? સંઘક્ષર, સ્વરગ્મ, સીમાસંધિ

વિભાગ:૩: ગુજરાતી ભાષાની વ્યાકરણ વ્યવસ્થા:

૧. વાક્ય,ઉપવાક્ય,વાક્યાંશ અને દરેકના એકબીજા સાથે સંબંધ
૨. વાક્યના પ્રકારો- સ્વાયત્ત અને પરાયત્તવાક્ય , સાદુ,મિશ્ર(સંકુલ),સંયુક્ત,સ્વાયત્ત વાક્ય
૩. સ્વાયત્ત ઉપવાક્યના પ્રકારો- અર્થને આધારે :આજ્ઞાર્થ, પ્રશ્નાર્થ, વિધાનનાત્મક, સંકેતાર્થ. વિતરણને આધારે- સકર્મક, અકર્મક,પ્રતિવર્તી,સમીકરણાત્મક.
૪. વાક્યાંશના પ્રકારો: (પેટાપ્રકારો નહીં)
સંજ્ઞાવાક્યાંશ, સર્વનામવાક્યાંશ, વિશેષણવાક્યાંશ, આખ્યાતવાક્યાંશ, તુલનાત્મકવાક્યાંશ, સંખ્યાદર્શકવાક્યાંશ, ક્રિયાવિશેષણવાક્યાંશ.
૫. વાક્યના પ્રકાર સંબંધોનાં પરિવર્તનને આધારે- કર્તરિ, કર્મણિ, ભાવે, પ્રેરક(પ્રયોજક)

સંદર્ભગ્રંથો:

૧. ગુજરાતી ભાષાનું ધ્વનિસ્વરૂપ અને ધ્વનિપરિવર્તન: પ્રબોધ પંડિત,
૨. ગુજરાતી ભાષાનું વ્યાકરણ: યોગેન્દ્ર વ્યાસ: ગુજ. યુનિ. અમદાવાદ
૩. ગુજરાતી વાક્યરચના: અરવિંદ ભંડારી: ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ
૪. ભાષા પરિચય અને ગુજરાતી ભાષાનું ધ્વનિસ્વરૂપ: જયંત કોઠારી, ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ
૫. થોડો વ્યાકરણવિચાર: હરિવલ્લભ ભાયાણી
૬. વ્યાકરણવિમર્શ: ઊર્મિ દેસાઈ, ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ અમદાવાદ

Semester : IV : સેમિસ્ટર : ૪ ગુણ: ૬૦

વિભાગ : ૪ : રૂપશાસ્ત્ર

રૂપાખ્યાન

૧. રૂપઘટક, રૂપવર્ગો, રૂપાખ્યાનની સમજ
૨. અનુગો - પ્રકારો(એ, ને, થી, માં અને તેનાથી વ્યક્ત થતાં મુખ્ય ત્રણથી ચાર સંબંધો)
૩. નામયોગી- કડી પ્રત્યય લેતાં, અને વિકલ્પે કડી પ્રત્યય લેતાં નામયોગીઓ(તેનાં પ્રકારો અને વર્ગીકરણ નહીં)

ગુજરાતી રૂપઘટકનું સંયોજન:

૧. અગસિદ્ધિ:પૂર્વપ્રત્યયો: નામિક અ, અણ. વણ, ક.(સંજ્ઞાને લગ્યા અને વિશેષને લગતા)
આખ્યાતિક- અ, અણ (પેટા પ્રત્યયો નહીં)
પરપ્રત્યયો : નામિક- આટ,ઈય,ઈચ,આળ,ઈલ, (સંજ્ઞાને લગતા)
વટ,આશ, પ, એર(વિશેષણને લગતા)

આખ્યાતિક- ણ, આર,આટ,ત, આઈ,આશ(સંજ્ઞાને લગતા)
 ણ, આર,નાર,(વિશેષણને લગતા) પેટાપ્રકારો નહીં
 અંગ વિસ્તારક પરપ્રત્યયો : ક,ખ,લ,ડ,આડ,

૨.નામિક રૂપાખ્યાન: સંજ્ઞા સર્વનામ વિશેષણ અને ક્રિયાવિશેષણ લગતા.

(લિંગ,વચન, વિભક્તિને આધારે)

૩.આખ્યાતિક રૂપાખ્યાન: સાધિત અંગો- સહાયકારી રૂપો(છ અને હ ની સમજણ)
 વૃત્તિવાચક સહાયકારી રૂપો, સમસ્ત રૂપો.

વિભાગ: ૫ ઐતિહાસિક ભાષાશાસ્ત્ર

૧. ભાષાકુળ એટલે શું ?
ભારતીય આર્ય : પ્રચીન ભારતીય આર્ય, મધ્ય ભારતીય આર્ય, નવ્ય ભારતીય આર્ય.
(ત્રણેયના વિકાસની માત્ર રૂપરેખા)
૨. ભાષાકીય પરિવર્તન : (દિશા અને પ્રક્રિયા, કારણો નહીં)
  - ૧) જીવનિપરિવર્તન-(ધ્વનિવિભાજન, ધ્વનિવિલયન)
  - ૨) સાદૃશ્ય પરિવર્તન-
(સાદૃશ્ય, વૈરુધ્ય, આગમ, લોપ, સાહચર્ય, મિશ્રણ, લૌકિકવ્યુત્પત્તિ, વ્યત્યય)
  - ૩) અર્થપરિવર્તન-(અર્થવિકાસ, અર્થસંકોચ, અર્થોત્કર્ષ, અર્થોપકર્ષ)
  - ૪) શબ્દરાશિમાં પરિવર્તન

વિભાગ: ૬ : બોલી ભૂગોળ- બોલીનું સ્વરૂપ, બોલીભેદની રેખા, માન્ય ભાષા અને બોલી

ગુજરાતી બોલીઓ : સૌરાષ્ટ્રની બોલી:કાઠિયાવાડી, હાલારી, સોરઠી, ગોહિલવાડી
 ઉત્તર ગુજરાતની પટ્ટણી બોલી, મધ્ય ગુજરાતની ચરોતરી બોલી,
 દક્ષિણ ગુજરાતની સુરતી બોલી.

સંદર્ભગ્રંથો:

૧. ગુજરાતી ભાષાનું ધ્વનિસ્વરૂપ અને ધ્વનિપરિવર્તન: પ્રબોધ પંડિત,
૨. ગુજરાતી ભાષાનું વ્યાકરણ: યોગેન્દ્ર વ્યાસ: ગુજ. યુનિ. અમદાવાદ
૩. ગુજરાતી વાક્યરચના: અરવિંદ ભંડારી: ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ
૪. ભાષા પરિચય અને ગુજરાતી ભાષાનું ધ્વનિસ્વરૂપ: જયંત કોઠારી,
ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ
૫. થોડો વ્યાકરણવિચાર: હરિવલ્લભ ભાયાણી
૬. વ્યાકરણવિમર્શ: ઊર્મિ દેસાઈ, ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ અમદાવાદ

Paper- VI : Detail Study of Medeival Texts

અભ્યાસપત્રિકા :૬ : મધ્યકાલીન કૃતિઓનો સઘન અભ્યાસ

Semester : III :

સેમિસ્ટર : ૩

ગુણ: ૬૦

વિભાગ: ૧

૧. સુદામાચરિત : પ્રેમાનંદ

વિભાગ: ૨

૧. ભરતેશ્વરબાહુબલિરાસ : શાલિભદ્રસૂરિ: સંપા. બળવંત જાની

વિભાગ: ૩

બન્ને પુસ્તકોમાંથી પૂર્વાપર સંબંધના પ્રશ્નો

સંદર્ભગ્રંથો: ૧. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ ભાગ:૧,૨ પ્રકા. ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ

૨.મધ્યકાળના સાહિત્યપ્રવાહો: ચન્દ્રકાન્ત મહેતા, એન એમ ત્રિપાઠી મુંબઈ.

૩.સ્વાધ્યાય અને સંશોધન: બળવંત જાની: ગુકરતી સાહિત્ય અકાદમી, ગાંધીનગર

૪. શામળ: ભરતકુમાર ઠાકર, આદર્શ પ્રકાશન, અમદાવાદ

૫. પ્રેમાનંદ: જયંત ગાડીત, સાહિત્ય અકાદમી, દિલ્લી.

Semester : IV :

સેમિસ્ટર : ૩

ગુણ: ૬૦

વિભાગ : ૪ : ચંદ્રચંદ્રાવતીની વારતા: શામળ સંપા. હીરા પાઠક

વિભાગ: ૫ : અખેગીતા: સંપા.: ભૂપેન્દ્ર ત્રિવેદી પ્રકા. પાર્શ્વ, અમદાવાદ

વિભાગ: ૬ : દરેક કૃતિમાંથી પૂર્વાપર સંબંધના પ્રશ્નો

સંદર્ભગ્રંથો: ૧. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ ભાગ:૧,૨ પ્રકા. ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ

૨.મધ્યકાળના સાહિત્યપ્રવાહો: ચન્દ્રકાન્ત મહેતા, એન એમ ત્રિપાઠી મુંબઈ.

૩.સ્વાધ્યાય અને સંશોધન: બળવંત જાની: ગુકરતી સાહિત્ય અકાદમી, ગાંધીનગર

૪. શામળ: ભરતકુમાર ઠાકર, આદર્શ પ્રકાશન, અમદાવાદ

૫. પ્રેમાનંદ: જયંત ગાડીત, સાહિત્ય અકાદમી, દિલ્લી.

Paper- VIII : Journalism, Literary research & Unseen

અભ્યાસપત્રિકા : ૮ ; પત્રકારત્વ, સાહિત્ય સંશોધન, નિબંધ તથા અનુવાદ

Semester : III :

સેમિસ્ટર : ૩

ગુણ : ૬૦

વિભાગ : ૧ . પત્રકારત્વ

૧. પત્રકારત્વ અને સમુહમાધ્યમો
૨. વર્તમાનપત્રની આચારસંહિતા
૩. વર્તમાનપત્રમાં અગ્રલેખનું મહત્વ
૪. વર્તમાનપત્રના તંત્રીની કામગીરી

વિભાગ : ૨ : સાહિત્ય સંશોધન

- સંશોધન સંજ્ઞાવિચાર, વિવિધ વ્યાખ્યાઓ, અર્થઘટન, સંશોધનનું સ્વરૂપ, પદ્ધતિઓ અને તેના પ્રશ્નો
- મધ્યકાલીન સાહિત્યના સંશોધનની સમસ્યાઓ: કૃતિવિષયક, કૃતૃત્વ, મૂળસ્ત્રોત અને સમયનિર્ણયની સમસ્યાઓ

વિભાગ : ૩ : નિબંધ

સંદર્ભગ્રંથો:

૧. સમુહમાધ્યમો અને સાહિત્ય : પ્રતિ શાહ, પાર્શ્વ પબ્લિકેશન, અમદાવાદ.
૨. નેપથ્યેથી પ્રકાશવર્તુળમાં : રમણ સોની
૩. સંવિવાદના તેજવલયો : કિશોર વ્યાસ
૪. સાહિત્ય સંશોધન : સુમન શાહ, પાર્શ્વ પ્રકા. અમદાવાદ
૫. સાહિત્યિક તથ્યોની માવજત : જયંત કોઠારી, ગુર્જર અમદાવાદ

Semester : IV :

સેમિસ્ટર : ૩

ગુણ : ૬૦

વિભાગ : ૪ : ગુજરાતી સાહિત્યમાં પત્રકારત્વ

અ) વર્તમાનપત્રોનો ફાળો

બ) સાહિત્યિક સામયિકોનું પ્રદાન(ઐતિહાસિક પરિપ્રેક્ષ્યમાં)

કેટલાંક મહત્વના સામયિકોનાં કાર્ય અને

પ્રદાન(ડાંડિયો,બુદ્ધિપ્રકાશ,સુદર્શન,જ્ઞાનસુધા,વસંત,વીસમીસદી,કૌમુદી પ્રસ્થાન, કુમાર, સંસ્કૃતિ, ક્ષિતિજ, ફાર્બસત્રૈમાસિક અને ગ્રંથ)

વિભાગ : ૫:

૧. લોકસાહિત્યના સંશોધન-સંપાદનની સમસ્યાઓ

૨. અર્વાચીન કૃતિસંગ્રહ-સંપાદનની પદ્ધતિ અને પ્રશ્નો

વિભાગ : ૬

અનુવાદ (અંગ્રેજીમાંથી ગુજરાતીમાં અનુવાદ)

સંદર્ભગ્રંથો:

૧. સમૂહમાધ્યમો અને સાહિત્ય : પ્રતિ શાહ, પાર્શ્વ પબ્લિકેશન, અમદાવાદ.

૨. નેપથ્યેથી પ્રકાશવર્તુળમાં : રમણ સોની

૩. સંવિવાદના તેજવલયો : કિશોર વ્યાસ

૪. સાહિત્ય સંશોધન : સુમન શાહ, પાર્શ્વ પ્રકા. અમદાવાદ

૫. સાહિત્યિક તથ્યોની માવજત : જયંત કોઠારી, ગુર્જર અમદાવાદ

Semester Exam Paper Pattern & Credit System

1) Internal Assessments – 40 Marks

a) one assignments/book review : 20 marks

b) Presentation : 10 Marks

c) Overall Conduct as a responsible learner, mannerism & articulation and exhibit of leadership qualities in organoaning related academic activities : 10 Marks

2) Semester end Exam: 60 Marks

Theory Question Paper pattern

a) There Shall be 4 Questions each of 15 Marks

b) All Question are Compulsory with internal choice

c) Question may be sub divided in A B C

- d) Distribution of marks between theory and internal assessment is 60:40 respectively. For each course there is passing minimum 40%(16 Mark) for external semester end Exam 60%(24 Mark) and overall 40%

Credit System:

Each paper of the Semester base (M.A. Gujarati) program will earn the student 7 credits, with the final degree being awarded to the Student after 96 credit have been earned over 4 semesters , The details of the credit system formulated as per the University guidelines are as follows :

- a) With each Paper being worth 7 credit. The student will earned 24 credits each Semester, 48 Credit in a Year
  - b) Each Credit will translate into 15 hours , making it 90 hours per Paper. Of these 45 Hours will be covered by lecturers and the balance half will be counted towards preparation, Home work, Library work, assignment and Student Seminars
  - c) Each Semester will comprise about 15 weeks of these 2 weeks will be taken of in final and mid – semester exam. In order to cover 45 Hours over 13 weeks, there will be 4 lectures Per week of a particular Paper
  - d) Evaluation : The Grade Point
At the end of the first semester and the subsequent semester Examination the student will be awarded with a grade card consisting of grade and credits of the previous semesters.
The marks will not appear on the grade card but the conversion of the marks in to grade points and letter grade will be displayed.
  - e) The grade card and issued to each students will contain:
    - a. The credits earned for each course in that semester.
    - b. The performance in each course course indicated by the letter grade.
    - c. The grade Point Average of all the courses in that semester.
    - d. The cumulative Grade Point Average of all courses after completing all levels.
- Conversion of marks to grade points.

% of Marks obtained by the student in a course	Grade Point	Grade
70 & above	7	O
60 to 69.99	6	A
55 to 59.99	5	B
50 to 54.99	4	C
45 to 49.99	3	D
40 to 44.99	2	E
39.99 & below	1	F(fail)

UNIVERSITY OF MUMBAI
DEPARTMENT OF GUJARATI

M.A Part I
Semester - I

Course With PA code No.	M.A.Part I Nuance Lecture	Theory & Creative Texts	Internal Assessment	Hrs. per week	Credit
P.A. Guj.101 Paper I	Post-Modern Theory And Post-Modern Text	60	40	04	06
P.A. Guj.102 Paper III	Detailed study of Author	60	40	04	06
P.A. Guj.103 Paper V	Literary Criticism	60	40	04	06
P.A. Guj. 104 Paper VII	Study of The Literary form	60	40	04	06

Semester II

Course With PA code No.	M.A.Part I Nuance Lecture	Theory & Creative Texts	Internal Assessment	Hrs.per week	Credit
P.A. Guj.201 Paper I	Post-Modern Theory And Post-Modern Text	60	40	04	06
P.A. Guj.202 Paper III	Detailed study of Author	60	40	04	06
P.A. Guj.203 Paper V	Literary Criticism	60	40	04	06
P.A. Guj. 204 Paper VII	Study of The Literary form	60	40	04	06

Scheme of Examination:

Scheme and Examination:

Four Question of 15 Mark each with internal choice

